

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Miljøvernavdelinga

**Forvaltningsplan for
Rørvikvatnet naturreservat,
Giske kommune**

Rapport 2012: 09

Forsidefoto:

Rørvikvatnet er i gjengroing. Foto: Ola Betten.

<i>Samarbeidende konsulent:</i> Dag Holtan	<i>Kontaktperson:</i> Dag Holtan	ISBN 978-82-7430-256-3 (nett) ISSN 1891-876X
<i>Oppdragsgiver:</i> Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga	<i>Kontaktperson hos oppdragsgiver:</i> Ola Betten	<i>År:</i> 2012
<i>Referanse:</i> Forvaltningsplan for Rørvikvatnet naturreservat i Giske kommune, Møre og Romsdal. Fylkesmannen i Møre og Romsdal Fylke, miljøvernavdelinga, rapport 2012-09. 47 s.		
<i>Referat:</i> Det er utarbeidet forvaltningsplan for Rørvikvatnet naturreservat i Giske kommune, Møre og Romsdal. Reservatet omfatter et større myr- og heiområde med et relativt næringsrikt ferskvann, med verdier knyttet til planter, vegetasjon og våtmarksfugl. Viktige naturtyper i reservatet (jf. DN-håndbok nr. 13) er enkelte myrtyper, der en regnes som truet. Det er viktig å finne en balanse mellom ulike interesser, bl.a. knyttet til landbruksdrift. Den største trusselen mot bevaringsmålene er innførte bartrær. Det er utarbeidet bevaringsmål som særlig fokuserer på bevaring av truede vegetasjonstyper, restaurering av Rørvikvatnet og i noen grad at området fremdeles skal være hekkeplass for en rekke sentrale fuglearter. Samtidig foreslås konkret oppfølging i form av overvåking av situasjonen. Forvaltningsplanen er godkjent av Direktoratet for naturforvaltning 18.10.2012. Planen blir bare publisert på nett.		
<i>4 emneord:</i> Forvaltningsplan Biologisk mangfold Kystlynghei Ferskvann		
<i>Fagansvarlig:</i>	<i>For administrasjonen:</i>	
 <hr/> Ulf Lucasen (seksjonssjef)	 <hr/> Lindis Nerbø (miljøverndirektør)	

Forord

Rørvikvatnet naturreservat ble formelt opprettet ved kongelig resolusjon av 27. mai 1988, hvor formålet var å ta vare på et viktig våtmarksområde med tilhørende planteliv, fugleliv og annet dyreliv. I 1996 ble naturreservatet sammen med de andre verneområdene i verneplanen for våtmark i Giske kommune oppgradert til Ramsarområde (internasjonalt viktig våtmarksområde).

Biolog Dag Holtan har, på oppdrag fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavdelinga, utarbeidet forslag til en forvaltningsplan for Rørvikvatnet. Målet med forvaltningsplanen er å utdype vernereglene og sikre at verneverdiene blir ivaretatt, samtidig som området skal kunne brukes.

Møre og Romsdal fylke meldte i brev av 29.04.2008 til grunneierne om oppstart av forvaltningsplanarbeidet. Aktuelle plantema for grunneierne er uttak av grus, skjøtsel av vegetasjon og regulering av vatnet. Det ble også ytret ønske om oppføring av en tursti rundt vatnet, og det ble mottatt et skriftlig innspill i forbindelse med oppstart av planarbeidet.

Forslaget fra Dag Holtan er bearbeidet av fylkesmannen iht. nye krav og maler for slike forvaltningsplaner. Kontaktperson hos oppdragsgiver har vært Asbjørn Børset. For øvrig har flere andre gitt nyttige opplysninger om området og innspill til planen, se liste over muntlige kilder. Takk til alle som har bidratt!

Innhold

FORORD	4
INNHold	5
1 INNLEDNING	7
1.1 Ramsarkonvensjonen	8
2 RØRVIKVATNET NATURRESERVAT	9
2.1 Naturverdier	9
2.2 Brukshistorie	10
2.2.1 Plante-, fugle- og dyreliv	10
2.2.2 Natur- og vegetasjonstyper	12
2.3 Bevaringsmål, tilstand og trusler	13
2.3.1 Fugleliv	14
2.3.2 Vegetasjon	15
3 BRUKERINTERESSER	20
3.1 Verneforskriften og brukerinteresser	20
3.2 Jordbruk og skogbruk	20
3.2.1 Status	20
3.2.2 Rammer og regelverk	20
3.3 Friluftsliv og undervisning	22
3.3.1 Status	22
3.3.2 Rammer og regelverk	23
3.4 Tekniske installasjoner	23
3.4.1 Status	23
3.4.2 Rammer og regelverk	23
4 FORVALTNINGSOPPGAVER OG TILTAK	25
4.1 Oppsyn	25
4.1.1 Status og utfordringer	25
4.1.2 Tiltak	25
4.2 Skjøtsel og restaurering	25
4.2.1 Status og utfordringer	25
4.2.2 Mål	26
4.2.3 Retningslinjer	26
4.2.4 Tiltak	26
4.3 Overvåking	26
4.3.1 Status og utfordringer	26
4.3.2 Mål	27
4.3.3 Retningslinjer	27
4.3.4 Tiltak	27
4.4 Informasjon og formidling	27
4.4.1 Status og utfordringer	27
4.4.2 Mål	27
4.4.3 Retningslinjer	27
4.4.4 Tiltak	27
5 SAKSBEHANDLING	28
5.1 Forvaltningsmyndigheter	28
5.2 Lovverk, føringer og forvaltning	28
5.2.1 Verneforskriften	28
5.2.2 Prinsippene i naturmangfoldloven	29
5.2.3 Forholdet til andre lovverk	30
5.2.4 Tolking og detaljering av unntaksreglene i verneforskriften	30
5.2.5 Omtale av de spesielle dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften	32

5.2.6	Generelle dispensasjonsbestemmelser	32
5.2.7	Generelle retningslinjer for saksbehandling	33
6	FORVALTNINGSPLANENS VARIGHET	34
7	KILDER	35
7.1	Generell og sitert litteratur	35
7.2	Muntlige kilder	35
8	VEDLEGG	36
8.1	Verneforskrift	36
8.2	Noen bestemmelser i naturmangfoldloven	39
8.3	Kart over naturtyper	41
8.4	Oversikt over sitkagran	42
8.5	Noen fugleobservasjoner i Rørvikvatnet	43
8.6	Planteliste	45
8.7	Tiltak i Rørvikvatnet naturreservat 2012-2016.....	46
8.8	Saksbehandling av forvaltningsplanen	47
8.8.1	Høring	47
8.8.2	Fylkesmannens vurdering	47
8.8.3	Direktoratets vurdering	47

1 Innledning

Formålet med denne rapporten er å presentere et forslag til forvaltningsplan for Rørvikvatnet naturreservat i Giske kommune. Området ligger like sør for Ålesund lufthavn på Vigra.

Formålet med opprettelse av Rørvikvatnet naturreservat er ifølge forskriftene ”å ta vare på eit viktig våtmarksområde med tilhøyrande plantesamfunn, fugleliv og anna dyreliv.” Reservatet dekker et areal på 389 daa.

Rørvikvatnet naturreservat omfattet ved fredningstidspunktet arealer som var eid av g.nr./br.nr. 1/1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 19, 27, 42, 43, 44, 46, 61, 75, 189; 3/1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 31, 35, 38; 7/21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 34, 35, 40, 45, 57, 58, 68, 69, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 118, 121, 122, 127, 128, 129, 133, 134, 136, 142, 145, 146, 148 og 149 i Giske kommune. En tar forbehold om at det har skjedd endringer i eiendomsforholdene siden området ble fredet.

Verneforskriftene gir rammer for skjøtelsplan og tiltak, med sine regler om hva som er tillatt og ikke tillatt innenfor reservatet. Disse er gjengitt i vedlegg 1. I forskriftene står det i kapittel 7: *Forvaltningsstyresmakta eller den forvaltningsstyresmakta fastset, kan gjennomføre skjøtselstiltak i samsvar med fredingsføremålet. Det kan utarbeidast skjøtelsplan, som skal innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtselstiltaka.*

En forvaltningsplan skal således utdype vernereglene og sikre at naturverdiene blir ivaretatt, og gi konkrete retningslinjer om bruk, informasjon, skjøtsel, eventuell tilrettelegging mv. Gjennom en forvaltningsplanprosess skal en også avklare og ta stilling til hvordan ulike verne- og brukerinteresser skal håndteres. Planen skal definere området, eiendomsstatus, oppsummere kjente verdier og brukshistorie, sette opp målsetting for framtidig drift, retningslinjer for skjøtsel og hvordan man senere kan kvalitetssikre og justere denne i forhold til målsettingene. Det er videre ønskelig å beskrive og drøfte ulike interessekonflikter som ikke entydig reguleres av forskriftene, og foreslå hvordan disse kan håndteres.

Det legges også vekt på at effekten av foreslåtte tiltak må følges opp og kontrolleres ved at det etableres en overvåking av området. Hvis det oppstår fare for at naturverdiene forringes, bør eksisterende aktiviteter/skjøtsel justeres, evt. nye tiltak iverksettes og forvaltningsplanen revideres.

1.1 *Ramsarkonvensjonen*

Rørvikvatnet naturreservat fikk status som Ramsarområde i 1996 som ett av de seks verneområdene som utgjør Giske våtmarkssystem.

Ramsarkonvensjonens definisjon av våtmarksområder er vid. Den omfatter blant annet myr og ferskvann, samt brakkvann og marine områder ned til seks meters dybde. Opprinnelig konsentrerte Ramsarkonvensjonen seg om å ivareta våtmarker som leveområde spesielt for vannfugler. I dag omfatter Ramsarkonvensjonen både våtmarker, integrert vannressursforvaltning og fattigdomsproblematikk.

Medlemslandene forplikter seg til å følge opp en rekke forhold i selve konvensjonen, samt de vedtak landene gjør på partsmøter som avholdes hvert tredje år. Slike forpliktelser er særlig knyttet til:

- å forvalte internasjonalt viktige våtmarksområder (Ramsarområder) slik at deres økologiske funksjoner opprettholdes
- å sørge for fornuftig, bærekraftig bruk av våtmarker generelt i forvaltning og arealplanlegging, herunder blant annet kartlegge og gjennomføre verneplaner for våtmarker
- deltagelse i internasjonalt samarbeid om våtmarker, blant annet gjennom bistandssamarbeid

Et viktig kriterium for at akkurat Rørvikvatnet ble Ramsarområde er bl.a. forekomsten av sjeldne og sårbare vegetasjonstyper som dyneheiene. For utfyllende opplysninger her, jf. <http://ramsar.wetlands.org/Database/Searchforsites/tabid/765/Default.aspx>.

2 *Rørvikvatnet naturreservat*

2.1 *Naturverdier*

Rørvikvatnet naturreservat ligger like sør for Ålesund lufthavn, Vigra, i Giske kommune i Møre og Romsdal (figur 1). Reservatet dekker et areal på ca. 389 daa, av dette er 35 daa ferskvann. Hele arealet ligger lavere enn 20 m o.h. Mestdelen av arealet består av oseanisk nedbørsmyr og kystlynghei, men har også et noe næringsrikt lavlandsvatn og sanddyner.

Figur 1. Rørvikvatnet naturreservatet skravert (midt på bildet). Kilde: GISLINK (www.gislink.no).

Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone (SB) og sterkt oseanisk vegetasjonsseksjon, vintermild underseksjon (O3h) (Moen 1998). Klimaet preges av beliggenheten på ytterkysten, med moderate nedbørsforhold og milde vintrer. Nedbøren ved flyplassen på Vigra er ca. 1310 mm i året (www.met.no). Middelttemperaturen samme sted ligger i januar rundt 1,9 °C, mens den i august er rundt 13,0 °C (www.met.no). Det er rundt 200 dager med minst 0,1 mm nedbør i året (Førland & Det norske meteorologiske institutt 1993b). I hovedsak kan man si at klimaet er kystnært, mildt og fuktig (oseanisk). Strandflatelandskapet på Vigra består i hovedsak av marine strandavsetninger. Ved Rørvikvatnet er mye av avsetningene i dag dekt med torv og myr, med et visst innslag av bresjøavsetninger mot øst (www.ngu.no/kart/løsmasse/).

2.2 *Brukshistorie*

Tidligere har det vært en del torvtekt ute på myrene, og det er også enkelte rester etter gammel dyrkamark på nordsida av Rørvikvatnet. Tidlig på 1970-tallet ble det iverksatt planting av fremmede bartrær på øya, også innenfor det området som i dag er vernet. I tillegg kan nevnes uttak av sand ”til egen bruk” sør i reservatet, noe som også foregår i dag med medhold i verneforskriften.

Tidlig på 1900-tallet var denne delen av Vigra et helt åpent og flatt landskap, med veksling mellom bebyggelse, dyrket mark, myr og hei, der Rørvikvatnet lå innenfor en av de mer ekstensivt utnyttede delene av landskapet. Det første tunge inngrepet i nærheten av verneområdet var flyplassen, som ble tatt i bruk på 1950-tallet, og den krever også i dag stadig større areal, uten at det berører Rørvikvatnet direkte. Fra 1960-tallet og utover har området vært i gjengroing, og har endret karakter fra et nokså snaut kulturlandskap til dagens mosaikklandskap mellom myr, skog og kystlynghei.

Etter at området ble vernet, er uttak av sand den eneste bruken av området som kan relateres til den tradisjonelle utnyttelsen.

2.2.1 *Plante-, fugle- og dyreliv*

Frøland (2003) og Holtan (2004) rapporterer at området er relativt artsrikt, med drøyt 160 registrerte karplantetaksa (inkludert arter/underarter og utilstrekkelig artsbestemte planter). Av mer interessante observerte planter kan nevnes blåstarr, markfrytle, sandstarr, veikveronika og vill-lin (fullstendig liste i kapittel 8.5.1).

Fuglefaunaen i området er beskrevet av Folkestad (1982), i ”siste nytt”-spalten i tidsskriftet *Rallus* og i upubliserte permer med grunnlagsdata for Atlas-prosjektet (Gjershaug et al. 1994) som oppbevares av Norsk Ornitologisk Forening, avd. Møre og Romsdal. Kilder til *hekkende fugl* er først og fremst observasjoner av Dag Holtan sammen med muntlige opplysninger fra Alv Ottar Folkestad. Mens Rørvikvatnet tidligere var hekkeplass for flere arter som i dag er rødlistede, har det vært en kraftig, lokal tilbakegang for flere av disse. Som fuglelokalitet har vatnet i dag derfor trolig viktigere funksjoner som trekk- og overvintringslokalitet enn som hekkeplass. Innhentede data om bl.a. hekkefugler er sammenstilt i tabell i kapittel 8.5 bakerst.

Figur 2. Vannspeilet ved Rørvikvatnet har krympet en god del de siste 30 årene. Foto: Dag Holtan.

Det finnes data om påvist eller sannsynlig hekking av ca. 20 relevante fuglearter på lokaliteten. I tillegg kommer trolig en del vanlige spurvefugler. Blant artene i tabellen er det 13 rødlistearter. Disse dekker alle rødlistekategoriene fra NT (nær truet) til de høyere kategoriene som VU (sårbar) og EN (sterkt truet). Interessant er også tidligere lavlandshekking av fjellarter som blåstrupe og lappspurv, samt populasjonen av tornirisk (NT), som er uvanlig på kysten av Vestlandet. Dataene er i hovedsak gamle, og trenger oppdatering. Det er sannsynlig at en god del flere arter har hekket.

Rødlisteartene tilknyttet reservatet har hatt en sterk bestandsnedgang de siste årene, og eksempelvis er arter som brushane (VU), de fleste andefuglene, riksefugler og tyvjo (NT) i dag svært sjelden å observere innenfor området. Selv om naturkvalitetene er endret og blitt dårligere de siste årene, bl.a. med en gjengroing av både vannflatene og etter hvert høye hekker av sitkagran, er det sannsynlig at deler av bestandsnedgangen er av en mer generell karakter, dvs. at naturkvalitetene ved Rørvikvatnet bare er en indirekte, men likevel til en viss grad medvirkende årsak til nedgangen.

Av pattedyr er oter (VU) kjent, bl.a. er her flere oterstier (generelt stor framgang for arten).

2.2.2 *Natur- og vegetasjonstyper*

Reservatet er kartlagt 2 ganger. Frøland (2007) kartla vegetasjonstypene tilknyttet reservatet. Angitte typer er i samsvar med Fremstad (1997).

I 2010/11 ble naturtypene i Rørvikvatnet naturreservat kartlagt etter NiN-systemet som en del av et prøveprosjekt. (Gaarder, G. m.fl., 2011). Denne kartlegginga avviker mye fra Frøland sin kartlegging, og vi har i det videre valgt å bruke NiN-kartlegginga i områdebeskrivelsen. Disse er samtidig nokså detaljert tegnet inn på kart (figur 6), og truede naturtyper er i samsvar med rødlista for naturtyper (Artsdatabanken 2011).

Det største arealet i naturreservatet består av TV01 Modifisert våtmark. Dette gjelder selve Rørvikvatnet og områdene ved tidligere torvuttak i nordvest og sørover. Lengst i sør er et areal V06 Åpen myrflate. Langs østsida av reservatet er det rester av T05 Kystlynghei. I denne lyngheia ligger 2 små forekomster av T13 Sanddynemark. Det har skjedd uttak av sand i området, og dette området er så påvirket at det er klassifisert som T02 Konstruert fastmark.

Kystlynghei er klassifisert som et truet natursystem (EN) og kystnedbørsmyr er en sårbar (VU) landskapsdel i rødlista for naturtyper (Artsdatabanken 2011).

Figur 3. Fra hei- og myrområdene vest i reservatet, hvor sitkagran er i spredning. Foto: Dag Holtan.

Symbol	Betegnelse	Truet naturtype	Kommentar/utbredelse
T02	Konstruert fastmark		I grustaket på østsiden av reservatet
T05	Kystlynghei	Kystlynghei (EN)	Langs østsida av reservatet
T13	Sanddynemark		To små forekomster i sørøst
V01	Modifisert våtmark		Størstedelen av reservatet, inkl. Rørvikvatnet og torvtektsarealene i vest
V06	Åpen myrflate	Kystnedbørsmyr (VU)	I parti lengst i sør

Tabell 1. Registrerte naturtyper i Rørvikvatnet naturreservat etter Gaarder m.fl (2011). Røddlistete naturtyper er i henhold til Artsdatabanken (2011).

2.3 Bevaringsmål, tilstand og trusler

Naturkvalitet defineres som naturtyper, arter, geologi og landskap som skal bevares i et verneområde. **Bevaringsmål** er den tilstanden en ønsker at en naturkvalitet i et verneområde skal ha. Bevaringsmål skal være målbare og kan eksempelvis presiseres gjennom mål for areal eller forekomst av bestemte arter (eller en konkretisering av tilstand).

Formålet med opprettelse av Rørvikvatnet naturreservat er ifølge forskriftene ”å ta vare på eit viktig våtmarksområde med tilhøyrande plantesamfunn, fugleliv og anna dyreliv.” Særlig viktig vil det være å ta vare på Rørvikvatnets betydning for våtmarksfugler til alle årstider, noe som best kan gjøres ved å bevare de ulike naturtypene.

Truslene mot reservatet er i hovedsak spredning av fremmede bartrær samt gjengroing av Rørvikvatnet. Sikring av naturtypene i reservatet ved fjerning av innførte arter må derfor regnes som et viktig naturforvaltningstiltak. Også heving av vannstanden bør være aktuelt gjennom fjerning av masse. Den generelle utviklingen rundt vannet utgjør også en sentral trussel, med økende båndlegging av arealer sør for flyplassen (nye definisjoner for sikkerhetssoner) samt endringen i landskapet som byggingen av spolebasen vest for verneområdet innebærer.

Forklaringer på uttrykk som går igjen i planen:

Naturtype

Med naturtype forstår vi et ensartet, avgrenset område i naturen som omfatter plante- og dyreliv og miljøfaktorer. Et landskap med stor variasjon inneholder et stort mangfold av naturtyper.

Tilstandsvariabel

Med tilstandsvariabel forstår vi den eller de egenskapene ved naturtypen som bevaringsmålet er rettet mot.

Bevaringsmål

Bevaringsmål er den tilstanden man ønsker at et utvalg av naturkvaliteter i et verneområde skal ha. Bevaringsmålene skal helst være målbare, og kan eksempelvis presiseres gjennom mål for areal eller forekomst av bestemte arter.

Tilstandsklasse

Tilstandsklasse er en inndeling i god, middels eller dårlig. Dette forteller oss hvilken tilstand naturtypen er i.

Forvaltningsmål

Dette er et samlebegrep for alle målsetninger knyttet til naturverdier/kvaliteter i et verneområde. Slike mål kan også bli knyttet opp

2.3.1 Fugleliv

Områdets betydning for våtmarksfugl ble spesielt understreket ved vernet i 1988. Områdets funksjon for *hekkende, trekkende og overvintrende fugl* var relativt godt kjent og godt studert, i alle fall før 1990. Det har imidlertid ikke vært noen systematiske undersøkelser over tid etter at området ble vernet, slik at kunnskapen i dag er svært mangelfull. Nedgang for og dermed fravær av arter som representerer viktige naturkvaliteter skaper visse problemstillinger ved utarbeiding av bevaringsmål, da det er vanskelig å skulle bevare kvaliteter som for øyeblikket er fraværende. Bevaringsmål for de enkelte fugleartene utarbeides derfor ikke særlig detaljert her. Viktigste er trolig å øke arealet på vannspeilet, slik at det kommer tilbake til det nivået som var tidlig på 1970-tallet.

Figur 4. Ved dyneheia sør i reservatet, hvor innførte bartrær er i ferd med å overta. Foto: Dag Holtan.

2.3.2 Vegetasjon

Vegetasjon og planteliv er også nevnt spesifikt i verneforskriftene. De viktigste eller sjeldneste naturkvalitetene er trolig knyttet til innsjøen og til dyneheia i området.

Det har vært foretatt vannstandshevning i Rørvikvatnet ved flere anledninger de senere årene (figur 5), senest i 2009. Dette er i og for seg ikke så uheldig for vannvegetasjonen, og har ført til at en del buskvekster har druknet. Vatnet er ellers i en forholdsvis rask gjengroing, og vannspeilet i dag er vesentlig mindre enn eksempelvis på 1970-tallet, da Dag Holtan besøkte området for første gang. Samtidig er viktige fuglearter i tilbakegang, slik at vatnet i dag er av mindre betydning særlig som hekkelokalitet.

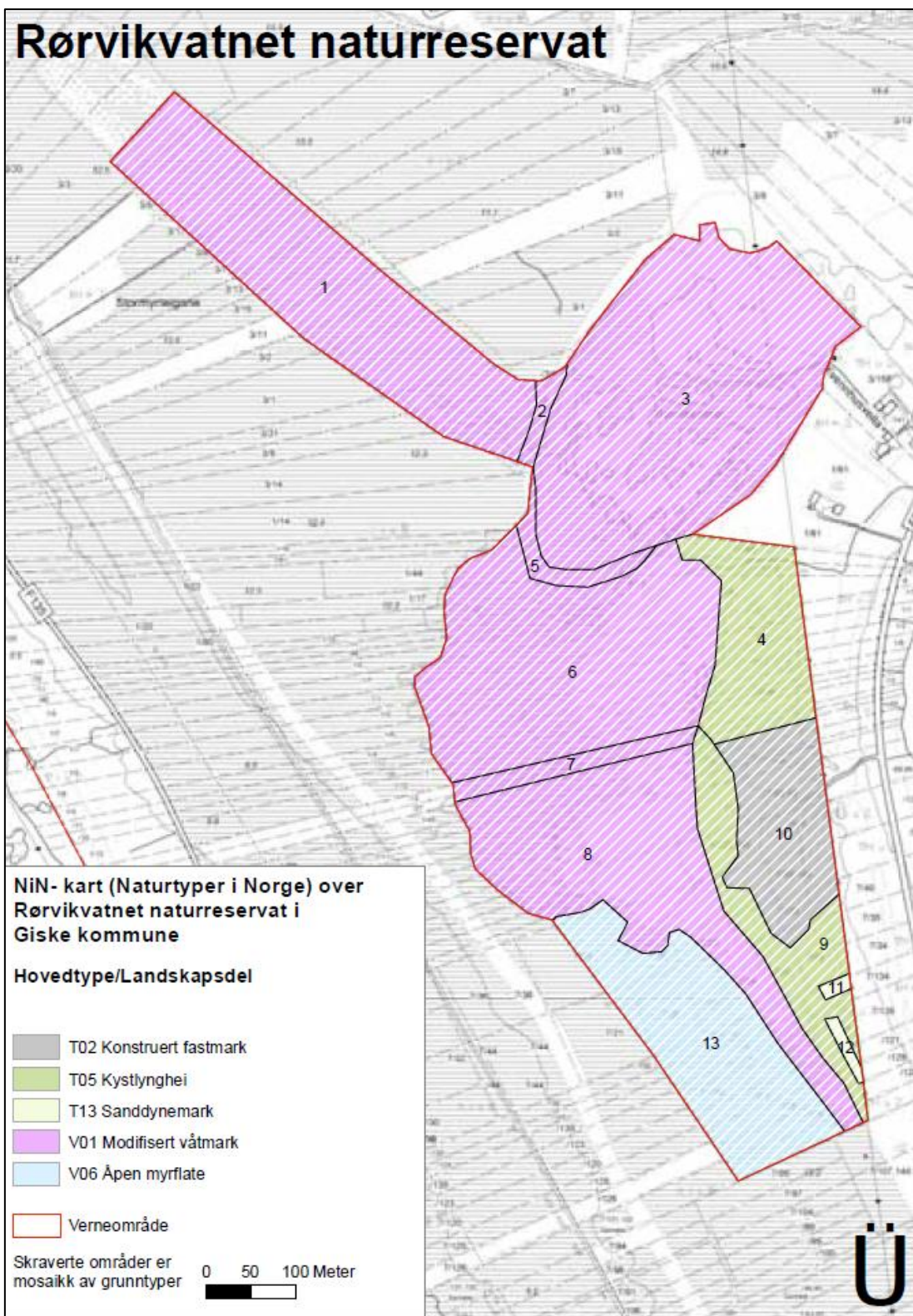
Et godt tiltak i forhold til bevaringsmål kan eksempelvis være å drenere ut (grave opp og transportere vekk) masser fra vatnet, dette for å gjøre det noe dypere samt øke størrelsen på vannspeilet. Dette vil bidra til å øke naturkvaliteten, også på den måten at det blir mer attraktivt for de fugleartene som har forsvunnet. I motsatt fall vil man i løpet av de neste årene oppleve at det gror igjen til fattig fastmattemyr. Om det skulle skje er det vanskelig å hevde at lokaliteten er viktig nok i en internasjonal sammenheng til å fortjene status som Ramsarområde, men også som naturreservat. Dette vil innebære at flere aktuelle og potensielle hekkfugler mister sitt habitat. En rødlistet naturtype er på sin side truet av gjengroing med fremmede bartrær, noe som er enkelt å gjøre noe med.

Tilstanden for planteliv og vegetasjonstyper i reservatet generelt er generelt mindre god, noe som i hovedsak skyldes gjengroing og ikke minst spredning av innførte bartrær. Fjerning av disse vil være et viktig tiltak i forhold til bevaringsmålet og ikke minst igjen bedre naturkvalitetene. Tilstandsindikator for heiene og grad av måloppnåelse for disse i forhold til fjerning av bartrær er relativt enkel matematikk, når trærne er borte er bevaringsmålet oppnådd. Slik sett er det i dette tilfellet ikke nødvendig å operere med grenseverdier for god, middels og dårlig tilstand.

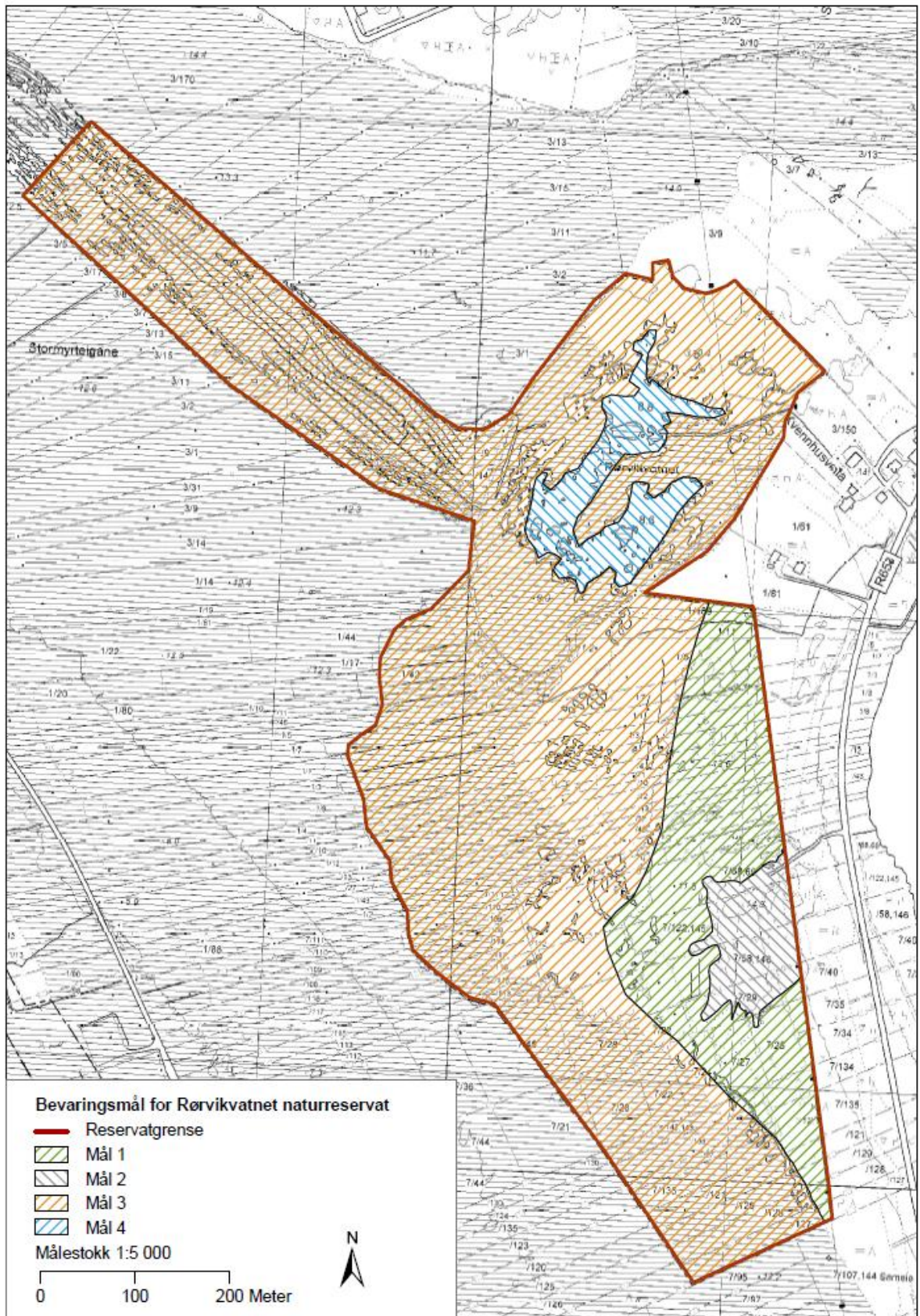
Naturkvalitetene som har fått bevaringsmål i tabell 2 nedenfor er kartfestet i vedlegg i kapittel 8.3.

Figur 5. Fra Rørvikvatnets utløp i øst, med rester etter utført oppdemming. Det er likevel et spørsmål om ikke vannstanden har vært senket i årene før denne primitive demningen. I alle fall er her gravd er hull i torvbarrene, slik som det tydelig går fram av bildet. Foto: Dag Holtan.

Figur 6. Naturtypekart for Rørvikvatnet naturreservat (NiN) Etter Gaarder et.al 2011

Figur 7. Bevaringsmål i Rørvikvatnet naturreservat

Tabell 2. Naturkvaliteter, bevaringsmål og overvåking i Rørvikvatnet naturreservat (jf. også kap 4.2 om skjøtsel og 4.3 om overvåking)

Mål nr.	Naturtype	Tilstandsvariabel	Bevaringsmål	Overvåking	Tilstandsklasse	Tiltak
1	Sanddynemark T13	Areal sanddynemark	Arealet sanddynemark skal ikke dekke mindre areal enn på naturtypekartet (fig. 6)	Kartlegging av SNO/botaniker i 10-årsperioden	Dårlig	Rydding av trevegetasjon
2	Konstruert fastmark T02 (sandtak)	Aktive ganger med sandsvalereir	Det skal være minst 20 aktive sandsvaler-ganger i bruk	Kartlegging av SNO, ornitologer	Middels	Unngå sanduttak i hekkeperioden og totalfjerning av egnede sandforekomster
3	Modifisert våtmark V01	Forekomst av sitkagran, bergfuru og lerk	Det skal ikke forekomme sitkagran, bergfuru og lerk	Feltobservasjoner av SNO, flybilder	Dårlig	Hogst. Fornying av lebeltet på strekninga gjennom punkta 11-12-1-2-3-4 på vernekartet 27.05.1988
4	Modifisert våtmark V01 (delområde 3 med Rørvikvatnet)	Areal åpent vannspeil	Det skal holdes et åpent vannspeil på minst 10 da i Rørvikvatnet	Feltobservasjoner av SNO, flybilder	Middels	Mudring, evt. svak oppdemming i tillegg

3 *Brukerinteresser*

3.1 *Verneforskriften og brukerinteresser*

Verneforskriften, som er vedlagt i kapittel 8.1, danner rammene for hva som er tillatt innenfor naturreservatet. Det er særlig kapittel IV og V i forskriftene som berører denne problemstillingen, både med hensyn til hva som er forbudt og hva som er unntatt fra forbudsbestemmelsene. Kapittel VI angir enkelte formål forvaltningsmyndigheten kan tillate etter søknad. Dispensasjonsbestemmelsen i kapittel VIII i forskriften er ellers erstattet av § 48 i den nye naturmangfoldloven, jf. § 77 (vedlagt i kapittel).

3.2 *Jordbruk og skogbruk*

3.2.1 *Status*

På nordsida av Rørvikvatnet er det i dag rester av et gammelt kulturlandskap, med små og gjengroende rester av bl.a. beitemark. Denne er nå gjengrodd, og av liten verdi for naturkvalitetene. Verken de siste par tiårene før fredningen eller etter fredningen har dette vært i aktiv bruk. Planting av fremmede bartrær ble utført ca. 15 år før fredningen, og disse er i dag i spredning. Uttak av disse er nødvendig for å nå flere bevaringsmål.

3.2.2 *Rammer og regelverk*

Et par av bestemmelsene i verneforskriften berører primærnæringene, helst med en begrenset betydning i praksis. Nedenfor gis en sammenstilling.

I kapittel V, nr. 2, går det fram at vernebestemmelsene ikke er til hinder for ”Slått, beiting og anna etablert jordbruksdrift i og inntil dei freda områda”. Det har neppe vært slik virksomhet i reservatet etter fredningen, og dette punktet er derfor av mindre relevans.

I nr. 3 heter det videre at ”Vedlikehold av grøfteutlaup som er tekne tidlegare og som drenerer tilgrensande jord- og skogbruksareal, etter at forvaltingsstyresmakta er varsla.” En relevant problemstilling her i forhold til å hindre lavere vannstand i Rørvikvatnet er den gamle grøfta sørvest i vatnet. Her er det lite å gå på mot torvbarren inn mot vannspeilet før man risikerer utilsiktet lekkasje og uttørring.

Nr. 4 peker på at ”uttak av sand til eige bruk” er tillatt. Enkelte av grunneierne har benyttet seg av denne retten. Man fikk stengt adkomsten til sanddynene med kjetting i 2011. Før dette var feltet tilgjengelig for alle og enhver. Uttaket bør dessuten skje på en slik måte at man ikke ødelegger sandsvalekolonien. Fylkesmannen vil anbefale at uttaket skjer utenfor hekkesesongen, eller at man unngår å ta sand der det er reirganger (figur 8) eller der det forekommer sandstarr, en sørlig, regionalt sjelden plante.

Figur 8. Fra det eroderte dynelandskapet sør i reservatet, hvor det etter forskriften er tillatt å ta ut sand til eget bruk. Sandsvale hekker her. Foto: Dag Holtan.

Eventuell motorferdsel i forbindelse med uttak av sand må omsøkes, da verneforskriften ikke åpner særskilt for dette.

Reservatet har ferdselsforbud i perioden 1. april – 31. august. I skjønnsforutsetning av 6. mai 1991 B3/90 er det presisert at dette ikke gjelder grunneiers næringsutøvelse etter kapittel V. Ferdelsforbudet vil ikke hindre grunneiers ferdsel i næringsutøvelse. Skjønnsforutsetningene gir videre dispensasjon fra vernebestemmelsene for nødvendig vedlikehold av lebeltene øst, nord og nordvest for vannet.

Forvaltningsmål for landbruket

- Eksisterende grøfteutløp kan vedlikeholdes.
- Fremmede treslag inne i verneområdet kan skjøttes og fjernes.
- Det kan beites for å holde landskapet åpent uten at dette gir slitasje på vegetasjon og jordsmonn.
- Ved uttak av sand til eget bruk bør dette skje uten skade for sandsvalehekking eller vegetasjonstypen for øvrig.

3.3 *Friluftsliv og undervisning*

3.3.1 *Status*

Under befaringen i mai 2008 ble det fra grunneierhold ytret ønske om tilrettelagt tursti og et fugletårn i området, med henvisning til at området kunne brukes i en undervisnings-sammenheng for skolene i kommunen. Søknad om et slikt tiltak vil bli vurdert etter retningslinjene som er gitt om forvaltning av verneforskrifter.

Oppsetting av fugletårn og anlegg av sti gjennom et reservat med ferdselsforbud er likevel ikke uten videre uproblematisk i forhold til vernebestemmelsene. Dette kan være aktuelt dersom formålet er å styre og kanalisere ferdsel, men i dette området er det uten tilrettelegging neppe behov for å styre noen ferdsel. Dersom vernekvalitetene skulle bli styrket slik at fugletårn kan bli aktuelt, kan det kanskje være aktuelt å sette opp et tårn utenfor vernegrensa, naturligvis i forståelse med grunneier. Ellers er kapittel VIII i vernebestemmelsene nå satt ut av kraft og erstattet av § 48 i naturmangfoldloven, jf. § 77.

Tidligere har vatnet i den grad forholdene tillot det blitt demmet opp, slik at det ble mulig å gå på skøyter om vinteren. Denne bruken er ikke tillatt etter verneforskriften. For øvrig er det oppført et jakttårn i lokaliteten. Verneforskriften tillater ikke jakt på hjortevilt, men dette ble tatt inn som en forutsetning under skjønnet. Oppføring av faste innretninger, herunder jakttårn, er likevel ikke tillatt etter forskriften.

Figur 9. Jakttårnet sørvest i reservatet. Dette aktualiserer en brukerinteresse som ikke er nevnt i forskriften.
Foto: Dag Holtan.

3.3.2 Rammer og regelverk

Pkt. IV 2 i verneforskrifta fastslår at fugler er fredet mot m.a. unødig forstyrrelse. Bruk av området i undervisningssammenheng må ta hensyn til dette.

Reservatet har ferdselsforbud i perioden 1. april – 31. august. I skjønnsforutsetning av 6. mai 1991 er det presisert at dette ikke gjelder grunneiers næringsutøvelse etter kapittel V. I skjønnsforutsetningene av 6. mai 1991 B3/90 for området ble det åpnet for at jakt på hjortevilt blir generelt tillatt. Inntil forskrifta er endret på dette punktet, kan dette løses ved at det gis dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48. En slik dispensasjon kan mest hensiktsmessig gis til Giske kommune, evt. større vald eller grunneierlag, og den bør være flerårig.

Forvaltningsmål for friluftsliv og undervisning

- Naturreservatet kan brukes til undervisning der man unngår å forstyrre fuglene.
- Fugletårn og jakttårn skal plasseres utenfor naturreservatet.

3.4 Tekniske installasjoner

3.4.1 Status

Det går en 20 kV kraftlinje i retning nord-sør gjennom østre del av reservatet. Berørt er en strekning ca. 900 meter fordelt på 2 strekninger.

3.4.2 Rammer og regelverk

I nr. 5 ”vedlikehold av eksisterende vegar og kraftliner” er det helst rydding under kraftlinja som er aktuell. En slik rydding har nylig vært utført, men man har unnlatt å rydde skatet etter fjerning av sitkagran. Det er lite heldig at skatet blir liggende i vegetasjonen inntil Rørvikvatnet (figur 8).

Motorisert ferdsel i forbindelse med dette må omsøkes særskilt. Planlagt vedlikeholdsarbeid bør gjennomføres utenom hekkesesongen for fugl i månedene mai-juli. Linja bør merkes med fugleavvisere, i alle fall i strekningen over selve Rørvikvatnet. Dette vil forebygge kollisjoner for bl.a. sangsvane.

Forvaltningsmål for tekniske anlegg

- Akutte reparasjoner av kraftlinjen kan gjennomføres uten spesielle restriksjoner.
- Planlagt vedlikehold av kraftlinjen bør skje i månedene august-april av hensyn til fuglelivet.
- Motorferdsel i forbindelse med drift av tekniske anlegg må omsøkes særskilt.
- Det bør monteres fugleavvisere på ledningene.

Figur 10. Ryddingen under kraftlinja som løper over Rørvikvatnet. Her har man latt skatet ligge igjen etter sittkagrana som er fjernet. Dette er en klart negativ situasjon, særlig for plantelivet, men kanskje også for enkelte ande- eller vadefugler. Foto: Dag Holtan.

4 Forvaltningsoppgaver og tiltak

4.1 Oppsyn

4.1.1 Status og utfordringer

Med et vernevedtak oppstår det behov for å føre kontroll med at vernebestemmelsene og vilkårene i eventuelle dispensasjonsvedtak blir etterlevd. Statens Naturoppsyn (SNO) har ansvaret for oppsynet i verneområdene i Norge.

SNO har oppsynsmyndighet i medhold av lov av 21. juni 1996 om statlig naturoppsyn og politimyndighet etter miljøløvene (friluftsløven, naturmangfoldloven, motorferdselloven, kulturminneløven, viltloven, lakse- og innlandsfiskeløven og deler av forurensningsloven). I tillegg til kontrolloppgavene etter disse lovene skal oppsynet drive rettledning og informasjon, skjøtsel, tilrettelegging, registrering og dokumentasjon. Mange av disse tiltakene blir gjort i samråd med fylkesmannen og er nærmere presentert i denne planen.

4.1.2 Tiltak

- 1) SNO skal besøke området minst 4 ganger årlig.
- 2) Infotavlene og andre skilt skal holdes i stand til en hver tid

4.2 Skjøtsel og restaurering

4.2.1 Status og utfordringer

Deler av Rørvikvatnet naturreservat er preget av gjengroing med ulike bartrær, bl.a. buskfuru, lerk og sitkagran, og utviklingen går gradvis i retning av skog. Også vannspeilet i Rørvikvatnet er i en eskalerende gjengroingsfase, etter hvert med en overgang mot myr. Tidligere var det relativt store verdier knyttet til fuglelivet i reservatet. Med de endringene man har sett i vegetasjonsutviklingen både i lyngheiene, myrområdene og i selve vatnet er det klart at det kreves omfattende tiltak for å gjenskape naturtilstanden og de kvalitetene som hersket slik vi kjenner det gjennom rapportene før ca. 1980 og som lå til grunn for både vernevedtaket som naturreservat og seinere som et Ramsarområde. For øvrig reguleres dette området av kap. VII i verneforskriften og § 47 i naturmangfoldloven.

Ut fra disse utfordringene, er Rørvikvatnet pr. okt. 2012 en av kandidatene til den nasjonale planen for restaurering av våtmark. Dette vil evt. gi et bedre økonomisk fundament for å gjennomføre restaureringstiltak i naturreservatet.

4.2.2 Mål

Mål ved ulike skjøtselstiltak kan oppsummeres slik:

- 1) Sikre og bevare artsmangfoldet og landskapsbildet i lynchene og myrene.
- 2) Bedre kvaliteten på våtmarksområdene med målsetting om å gjenskape de kvalitetene som var til stede den gangen fuglelivet var rikere og mer eksklusivt enn i dag.

4.2.3 Retningslinjer

- 1) Alle skjøtselstiltak skal skje i regi av fylkesmannen og SNO.
- 2) Aktive tiltak som krever inngrep i felt bør skje utenfor perioden med ferdselsforbud.

4.2.4 Tiltak

Dette er todelt, og vil i praksis dreie seg om fjerning av fremmede bartrær samt fjerne en del av det døde organiske materialet i Rørvikvatnet, eventuelt heve vannstanden.

- 1) Fylkesmannen sammen med SNO er ansvarlig for fjerning av fremmede bartrær og samarbeider med grunneiere. Arbeidet bør være ferdig innen 2016. For nordøstre delområde skal dette skje som en forynging av beltet, jf. skjønnsforutsetning.
- 2) Fylkesmannen er ansvarlig for å utarbeide en plan og nærmere retningslinjer for hvordan fjerning av masse fra Rørvikvatnet best kan skje i praksis, og utarbeider en tidsplan for arbeidet. Samtidig bør alternativ plan for vannstandsheving utredes, slik at det ikke går ut over tilliggende eiendommer. Arbeidet bør være ferdig innen 2014.

4.3 Overvåking

4.3.1 Status og utfordringer

Det har ikke vært gjennomført noen som helst form for systematisk registrering eller overvåking av fuglelivet de siste 30 årene. Uten annen kunnskap om situasjonen enn en observert kraftig bestandsnedgang for både sjeldne og tidligere vanlige arter er det ikke mulig å utøve en god forvaltning. På grunn av det opparbeidede kunnskapshullet på dette feltet er det ikke utarbeidet noe detaljert bevaringsmål for flere fuglearter, eller for fuglelivet som helhet. Det er derfor nødvendig å opparbeide ny kunnskap på dette området før et bevaringsmål kan defineres. På den annen side burde det være vanskelig for forvaltningsmyndigheten å akseptere en situasjon som er dårligere enn på vernetidspunktet, og dagens situasjon er så dårlig at den i tillegg til å bryte med nasjonale (og trolig internasjonale) vedtatte miljømål også reiser problemstillingen om å ta opp igjen vernet til revisjon.

4.3.2 Mål

- 1) Registrering og overvåking i Rørvikvatnet naturreservat skal gi nødvendig kunnskap for å definere operative bevaringsmål og treffe nødvendige skjøtselstiltak for å nå målsettingene.
- 2) Registrering og overvåking i Rørvikvatnet naturreservat skal gi økt kunnskap om naturtilstanden og endringer i denne.

4.3.3 Retningslinjer

- 1) Fylkesmannen er ansvarlig for overvåking av naturkvalitetene i Rørvikvatnet naturreservat, og delegerer arbeidet til nærmeste kompetente organisasjon eller person.
- 2) Resultater av overvåkningen rapporteres årlig til fylkesmannen.
- 3) Utviklingen for og tilstanden til naturkvalitetene evalueres, slik at bevaringsmål kan settes opp så raskt man har fått et bedret kunnskapsgrunnlag.

4.3.4 Tiltak

- 1) Fylkesmannen skal i løpet av 2013 sette i gang registrering av fuglebestanden i reservatet. Registreringen skal dekke hekkesesongen, trekketidene og isfri vintersituasjon.
- 2) I løpet av 2014 skal det lages en plan for videre overvåking av naturkvalitetene i reservatet.

4.4 Informasjon og formidling

4.4.1 Status og utfordringer

Informasjonstavlen ved naturreservatet bør stå permanent ved innkjøringen til sanddynene i sør, slik som i dag. Ut over denne er det grensemerker eller verneskilt flere steder.

Det synes ikke som om reservatet er mye brukt av publikum, og det er lite trolig at området står foran økende utfart eller trafikk.

4.4.2 Mål

- 1) Informasjonstavla bør revideres, og skal til enhver tid ha korrekte opplysninger om naturverdiene eller naturkvalitetene.

4.4.3 Retningslinjer

- 1) Informasjonsmateriellet utarbeides av fylkesmannen eller av den han utpeker til å gjøre arbeidet. Det skal likevel kvalitetssikres av fylkesmannen.

4.4.4 Tiltak

- 1) Informasjonstavlene skal revideres og oppdateres.
- 2) Det skal utarbeides informasjonsbrosjyre om verneområdene i Giske kommune.

5 *Saksbehandling*

5.1 *Forvaltningsmyndigheter*

Ansvar for forvaltningen av Rørvikvatnet naturreservat involverer følgende myndigheter:

- 1) **Miljøverndepartementet (MD)** er øverste myndighet for miljøforvaltningen i Norge. Departementet har ansvaret for at den miljøpolitikken Stortinget har vedtatt blir gjennomført. MD er overordnet myndighet for forvaltningen av områder vernet etter naturmangfoldloven.
- 2) **Direktoratet for naturforvaltning (DN)** er øverste fagmyndighet for naturvernområder i Norge og har hovedansvar for forvaltning av områder vernet etter naturmangfoldloven. DN avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte verneområde. DN er klageinstans for vedtak som forvaltningsmyndigheten i det enkelte verneområdet har gjort. DN skal også veilede forvaltningsmyndigheten i praktiseringen av verneforskriftene.
- 3) **Fylkesmannen i Møre og Romsdal (FM)** er forvaltningsmyndighet for Rørvikvatnet naturreservat.
- 4) **Giske kommune** er myndighet på flere av de øvrige lovverkene som kan få betydning innen fredningsområdet, eksempelvis plan- og bygningsloven og motorferdselloven.

5.2 *Lovverk, føringer og forvaltning*

5.2.1 *Verneforskriften*

Verneforskriften for Rørvikvatnet naturreservat ligger vedlagt i kapittel 8.1. Selv om den generelle dispensasjonshjemmelen i forskriftens kap. VIII nå er erstattet av § 48 i naturmangfoldloven, slår overgangsbestemmelsene i lovens § 77 fast at eldre vernevedtak fortsatt gjelder inntil Kongen måtte bestemme noe annet. . Direktoratet for naturforvaltning har utarbeidet et rundskriv «Forvaltning av verneforskrifter» (DN 2010) som legges til grunn for saksbehandlinga.

Verneforskriften har som formål å opprettholde den tilstanden som området var i ved fredningstidspunktet, samt å fremme verneformålet. Det er Fylkesmannens ansvar at verneforskriften blir forvaltet i forhold til verneformålet, og hvis verneverdiene forringes, er det Fylkesmannens ansvar at nødvendige tiltak blir igangsatt. Forvaltningen av verneområdet skal skje med et langsiktig perspektiv. Dette stiller krav til langsiktig tenkning hos både de daglige brukerne og Fylkesmannen. Forvaltningsplanen for Blindheimsvik fuglefredningsområde er planlagt å rulleres hvert 10. år for å kunne fange opp eventuelle endringer i verneområdet (jf. kapittel 6).

5.2.2 Prinsippene i naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Forvaltningsmålene i §§ 4 og 5 trekkes også inn i skjønnsutøvingen.

Prinsippene kommer til anvendelse også ved forvaltning av eksisterende verneområder, herunder forvaltningsplaner.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Videre skal kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen vektlegges. Det er opp gjennom årene gjennomført ulike naturfaglige undersøkelser i Rørvikvatnet naturreservat, og det foreligger flere rapporter som dokumenterer naturkvalitetene. Dette kunnskapsgrunnlaget er lagt til grunn i forvaltningsplanen. Kunnskap om historisk bruk er også lagt til grunn i planen, bl.a. i forbindelse med vurdering av skjøtselstiltak.

Ut fra dagens kunnskap, vil aktivitetene som vil kunne foregå i henhold til verneforskriften, neppe ha noen særlig negativ innvirkning på artene og naturtypene som ønskes ivaretatt gjennom vernet. Verneforskriften er til hinder for aktiviteter som vurderes å kunne ha negativ innvirkning på verneverdiene. Forvaltningsplanen er utarbeidet innenfor rammen av de restriksjoner som er satt i verneforskriften. Vi vurderer det slik at forvaltningsplanen og oppfølging av denne med stor grad av sannsynlighet vil føre til en positiv utvikling for artene og naturtypene i området, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Den foreliggende kunnskapen om artenes bestandssituasjon, naturtypenes utbredelse og økologisk tilstand i dette området, vurderes å stå i et rimelig forhold til forvaltningsplanens karakter, og retningslinjen om kunnskapsgrunnlaget i § 8 anses som oppfylt. Føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt i denne planen, jf. naturmangfoldloven § 9.

Forvaltningsplanen gir nærmere retningslinjer for aktiviteter som er tillatt i naturreservatet innenfor rammen av verneforskriften og naturmangfoldloven. Vurdering av den enkelte aktivitet i forhold til samlet belastning i verneområdet, vil være meget relevant ved vurdering av søknader om dispensasjoner fra verneforskriften. I forbindelse med forvaltningsplanen er det utarbeidet nærmere bevaringsmål for ulike naturkvaliteter som grunnlag for overvåking av naturtilstanden i området. Dette vil gi et styrket grunnlag for å kunne vurdere samlet belastning av ulike aktiviteter i området. Prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning er dermed vurdert og tillagt vekt.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, får ikke særlig betydning, ettersom verneforskriften som forvaltningsplanen

bygger på legger vesentlige begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området. De tiltakene som vil kunne gjennomføres vurderes ikke å ha vesentlig negativ effekt på naturtyper, arter eller økosystem.

Prinsippene i § 12 vurderes å være relevante. Prinsippet om beste tilgjengelige teknikker og driftsmetoder vurderes som aktuelt bl.a. i forbindelse med skjøtselstiltak. Prinsippet om beste lokalisering vurderes som relevant i forbindelse med bl.a. behandling av søknader om dispensasjoner, både når det gjelder spørsmålet om dispensasjon bør gis og eventuelt hvilke vilkår som bør settes. Forvaltningsplanen legger opp til skjøtselstiltak som er vurdert å være best mulig tilpasset naturkvalitetene en ønsker å ta vare på. Gjennom den overvåking av naturtilstanden som planen legger opp til, vil en få et godt grunnlag for å evaluere gjennomførte skjøtselstiltak og ev. foreta korrigeringer både når det gjelder teknikker/metoder og lokalisering.

5.2.3 Forholdet til andre lovverk

Forskrifter gitt med hjemmel i naturmangfoldloven går foran andre lover eller forskrifter dersom det er ulikheter mellom bestemmelsene. Det er også viktig å merke seg at det øvrige regelverk gjelder i tillegg til verneforskriftene i områder vernet etter naturmangfoldloven. Ved søknader om tillatelse til motorisert ferdsel vil det i de fleste tilfeller være nødvendig med både dispensasjon fra motorferdselloven og fra verneforskriften, eventuelt § 48 i naturmangfoldloven. Med få unntak vil verneforskriften ha strengere bestemmelser vedrørende bruk og tiltak enn annet lovverk. Det er derfor naturlig at en søknad om dispensasjon først blir behandlet av fylkesmannen. Forskrifter gitt med hjemmel i naturmangfoldloven begrenser ikke rådighetsutøvelsen utenfor verneområdet.

Etter naturmangfoldloven § 49 man skal vektlegge verneverdiene i fuglefredningsområdet for tiltak utenfor som kan påvirke verneområdet, og som trenger tillatelser etter annet lovverk.

5.2.4 Tolkning og detaljering av unntaksreglene i verneforskriften

I kapittel V i verneforskriften er det listet opp en rekke aktiviteter som kan utføres uten forutgående tillatelse eller dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten. For å sikre en mest mulig konsekvent forvaltning og forutsigbare rammebetingelser for ulike brukerinteresser kan det være ønskelig å omtale disse litt nærmere og konkretisere innholdet i de tilfeller det kan oppstå tvil om hvordan de skal forstås:

- Nr. 1 slår fast at forbudsbestemmelse i kapittel IV ikke er til hinder for militær, operativ virksomhet og tiltak i sikrings-, ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtels- og forvaltningsøyemed. Dette er en standardformulering som med nyanser finnes inntatt i bestemmelsene for alle verneområder i Norge. Unntaket gjelder ikke øvelsesvirksomhet for de aktuelle formålene og det er viktig å presisere at ingen privatpersoner på egen hånd kan utføre aktivitet i medhold av denne bestemmelsen.

- Nr. 2 gir rett til slått, beiting og annen etablert jordbruksdrift i og inntil det fredete området. Det er ikke fulldyrket mark i naturreservatet og der skjer heller ikke noe husdyrbeiting. Det kan være ønskelig å få til beite for å hindre gjengroing. Oppføring av permanente og bruk av flyttbare gjerder er søknadspliktig. Bestemmelsen gir heller ikke adgang til å bruke kunstgjødsel innenfor verneområdet.
- Nr. 3 åpner for vedlikehold av grøfteutløp som er tatt tidligere og som drenerer tilgrensende jord- og skogbruksareal. Før slikt vedlikehold skal forvaltningsmyndigheten varsles og kan komme med nærmere anbefalinger for dette arbeidet dersom det er ønskelig ut fra vernehensyn. Ett aktuelt hensyn vil være at slik grøfterensk bare skal skje utenfor hekketiden, og man kan oppnå dette ved informasjon til grunneier/bruker. Denne hjemmelen åpner ikke for bruk av motorisert kjøretøy til vedlikeholdet. Slik bruk krever egen tillatelse gjennom evt. dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48.
- Nr. 4 gir rett til å ta ut sand til eget bruk. Dette gjelder ikke sand for salg eller annen avhending. Slike uttak bør ta hensyn til sandsvalekolonien og kvaliteten til sanddyneforekomsten. Det er nødvendig med forvaltningsmyndighetens tillatelse for å benytte motorisert kjøretøy til sanduttak.
- Nr. 5 gir adgang til å vedlikeholde eksisterende veier og kraftlinjer. Ei 20 kV kraftlinje krysser reservatet over ei samlet strekning på ca. 900 meter. Motorisert ferdsel ved dette arbeidet krever eget løyve.
- Nr. 6 presiserer at fiske er tillatt etter det lovverk og de forskrifter som gjelder til en hver tid. Potensialet for ørretfiske i Rørvikvatnet er for tida neppe til stede.
- Nr. 7 åpner adgang for motorferdsel til bruk i næringsformål. Eksempel på slike formål er kjøring for uttak av ved og leplantinger.
- Nr. 8 gir adgang til jakt på villmink i samsvar med viltloven med forskrifter. I dag er flere av reglene i viltloven erstattet av tilsvarende regelsett etter naturmangfoldloven. I den grad det måtte forekomme villmink i verneområdet vert det oppfordret til å etterstrebe arten. Generelt vil en tilrå at uttak av villmink blir gjort ved bruk av slagfeller siden mange vil oppfatte det negativt at det jaktes med gevær i et verneområde.
- Nr. 9 tillater vedlikehold av eksisterende telelinjer/kabler. Vi er ikke kjent med at slike installasjoner finnes i verneområdet, men skulle det finnes nedgravde kabler må det presiseres at eventuell bruk av motorisert kjøretøy for å grave opp disse i forbindelse med vedlikehold vil være betinget av dispensasjon fra vernebestemmelsene.

5.2.5 Omtale av de spesielle dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften

I kapittel VI finnes en del spesifiserte aktiviteter og formål som forvaltningsmyndigheten kan tillate etter søknad. Ved behandling av slike søknader vil det med utgangspunkt i prinsippene i naturmangfoldloven legges særlig vekt på tiltakets virkning på verneformålet:

- Nr. 1 har hjemmel for å tillate kontrollert felling av vilt når dette blir sett på som nødvendig for å hindre bestandsmessige misforhold mellom ulike arter eller i forholdet art/miljø på grunn av menneskeskapte faktorer. Denne bestemmelsen kan brukes for å ta ut introduserte arter som villmink, ellers kjenner vi ikke til slike forhold.
- Nr. 2 er ikke aktuell fordi det ikke finnes steinkobbe i reservatet.
- Nr. 3 åpner for å kunne tillate etablering av nye grøfteutløp for drenering av tilgrensende arealer. Evt. løyver vil også omfatte bruk av gravemaskin til slikt arbeid.
- Nr. 4 gir forvaltningsmyndigheten mulighet for å tillate fjerning av vegetasjon som er vertsplanter for skadeorganismer i jordbruket, og fjerning av giftplanter som dikesvineblom. Det kan tillates bruk av kjemiske sprøytemidler.
- Nr. 5 har hjemmel for å tillate bygging av pumpehus og legging av ledninger for vannanlegg m.m. Dette gjelder både vannforsyning og avløp. Det er nok mest aktuelt for legging av avløpsledninger, inkl. utslippsledninger i sjø. Bestemmelsen kan også brukes for å tillate bygging av gjerder og grunder.

5.2.6 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Kapittel VIII i verneforskriften inneholder den generelle unntaksparagrafen. I dag er denne erstattet av § 48 i naturmangfoldloven, jf. §§ 8 – 12 (se kapittel 8.2). Fra den opprinnelige generelle dispensasjonsbestemmelsen i kapittel VIII i verneforskriften er følgende dispensasjonsformål videreført i naturmangfoldlovens § 48:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Dispensasjon i særlige tilfeller når det ikke er i strid med formålet med vernet gjelder hovedsakelig bagatellmessige inngrep/tiltak eller forstyrrelser av forbigående karakter og som er av stor betydning for søker og ikke i konflikt med verneverdiene. Tiltak som kan forringe eller ødelegge verneverdiene i Rørvikvatnet naturreservat vil ikke kunne gis dispensasjon etter denne bestemmelsen.

Dispensasjon for arbeider av vesentlig samfunnsmessig verdi gjelder for tiltak som ikke ble vurdert eller var aktuelle på vernetidspunktet. Dispensasjon hjemlet i dette punktet skal kun gis under helt særskilte forhold av nasjonal betydning. Det vil ikke være tilstrekkelig grunnlag

for å innvilge dispensasjon med bakgrunn i denne bestemmelsen i saker som kun har lokal eller regional betydning.

5.2.7 Generelle retningslinjer for saksbehandling

Retningslinjer for behandling av saker som angår de ulike brukerinteressene er presentert i kapittel 3. Punktene under viser de generelle retningslinjene for all saksbehandling som omhandler Rørvikvatnet naturreservat.

- 1) Alle søknader om tiltak som krever tillatelse/dispensasjon etter verneforskriften sendes Fylkesmannen i Møre og Romsdal.
- 2) Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelser enn det som gjelder etter annet lovverk. Søknader vurderes derfor først etter verneforskriften før de eventuelt vurderes etter annet lovverk. Avslag etter verneforskriften kan ikke overstyres av annet lovverk.
- 3) Nærmere retningslinjer for saksbehandling er gitt under de enkelte brukerinteresser. Det er viktig at det i all saksbehandling blir gjort en samlet vurdering i forhold til tiltakets virkning på verneverdiene og forholdet til øvrige brukerinteresser.
- 4) Disse instansene skal ha kopi av alle vedtak: Giske kommune, Statens Naturoppsyn, Direktoratet for naturforvaltning.
- 5) Klage på vedtak gjort av fylkesmannen skal behandles etter reglene i forvaltningsloven. Direktoratet for naturforvaltning er klageinstans for alle saker etter verneforskrifta. En eventuell klage på vedtak sendes Direktoratet for naturforvaltning via Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Fylkesmannen foretar forberedende klagebehandling og vurderer innholdet i klagen. Fylkesmannen kan etter dette endre sitt opprinnelige vedtak. Dersom fylkesmannen opprettholder sitt vedtak, skal klagen oversendes Direktoratet for naturforvaltning for endelig behandling og vedtak.

6 *Forvaltningsplanens varighet*

Forvaltningsplanen for Rørvikvatnet naturreservat gjelder fram til ny forvaltningsplan er vedtatt. Fylkesmannen er ansvarlig for revidering av forvaltningsplanen, og det tas sikte på å gjøre dette hvert 10. år. Fylkesmannen kan revidere forvaltningsplanen før den tid dersom det er behov for det. Den delen av forvaltningsplanen som behandler bevaringsmål, tilstand, tiltak og overvåking revideres ved behov. Bevaringsmålene bør revideres i samsvar med at nasjonale standarder for disse blir vedtatt, uavhengig av tidspunkt for revisjon for resten av forvaltningsplanen.

Figur 11. De døde dvergbuskene er et resultat av oppdemmingene av vatnet de senere årene. Foto: Dag Holtan.

7 *Kilder*

7.1 *Generell og sitert litteratur*

- Artsdatabanken, 2010. Norsk rødliste for arter 2010.
- Artsdatabanken, 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011.
- Direktoratet for naturforvaltning 2006. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13, 2. utgave på Internett sommeren 2007.
- Direktoratet for naturforvaltning 2010. Forvaltning av verneforskrifter. Rundskriv november 2001, revidert februar 2010.
- Elven, R. (red.), Lid, J. & Lid, D. T. 2005. Norsk flora. 7. utgåve. Det Norske Samlaget, Oslo. 1230 s.
- Folkestad, A. O. 1976. Giske kommune. Friluftsliv og naturvern i Møre og Romsdal, spesiell del: 27. Møre og Romsdal fylke. Plan- og utbyggingsavdelinga.
- Folkestad, A. O. & Loen, J., 1998. Hekkannde sjøfugl i Møre og Romsdal - ein statusrapport. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga, rapport nr. 4-1998. 125 s.
- Fremstad, E. 1997a. Vegetasjonstyper i Norge. NINA Temahefte 12. 279 s.
- Fremstad, E. 1997b. Fremmede planter i Norge. Rynkerose - *Rosa rugosa*. Blyttia 55:115-121.
- Frøland, T. 2003. Re-evaluering av Ramsarområder i Møre og Romsdal. Rapport.
- Frøland, T. 2007. Ramsarområder i Møre og Romsdal. En gjennomgang av status med hovedvekt på vegetasjon og tanker omkring framtidig skjøtsel. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga, rapport nr. 1-2007. 60 s + kartvedlegg.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavdelinga 1982. Utkast til verneplan for våtmarksområde i Møre og Romsdal. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga. 224 s.
- Gederaas, L., Salvesen, I & Viken, Å. (red.) 2007. Norsk svarteliste 2007 - økologiske risikovurderinger av fremmede arter. Artsdatabanken, Norge. 151 s.
- Gjershaug, J. O., Thingstad, P. G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.) 1994. Norsk fugleatlas. Hekkefuglenes utbredelse og bestandsstatus i Norge. Norsk Ornitologisk Forening. Klæbu. 552 s.
- Gaarder, G. & Jordal, J. B. 2003. Regionalt sjeldne og truede plantearter i Møre og Romsdal. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavdelinga, rapport 2003:01. 70 s.
- Gaarder, G. & Fjeldstad, H., Flynn, K. M. & Hanssen, U. 2011. Naturtyper i 16 verneområder i Møre og Romsdal fylke. Resultater fra basiskartlegging etter NiN-metoden i 2010 og 2011. Miljøfaglig Utredning, rapport 2011:73. 89 s + vedlegg.
- Holtan, D. 2004. Biologiske undersøkingar i Giske kommune. 69 s.
- Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.). 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.
- Moen, A. 1998. Vegetasjon. Nasjonalatlas for Norge. Statens kartverk, Hønefoss. 199 s.

7.2 *Muntlige kilder*

Alv Ottar Folkestad, Ulstein
Erling Vadset, Giske

8 *VEDLEGG*

8.1 *Verneforskrift*

Forskrift om vern av Rørvikvatnet naturreservat, Giske kommune, Møre og Romsdal.

Fastsett ved kgl.res. av 27. mai 1988. Fremja av Miljøverndepartementet. Endret 28. oktober 1988 nr. 1197.

I

I medhald av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63, § 8, jf § 10 og § 21, § 22 og § 23 er eit våtmarksområde ved Vigra i Giske kommune, Møre og Romsdal fylke, freda ved kgl.res. av 27. mai 1988 under nemninga Rørvikvatnet naturreservat.

II

Fredinga berører følgjande gnr/bnr: 1/1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 17, 37, 42, 83, 121, 127, 128, 129, 133, 134, 136, 142, 143; 3/1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 17, 31; 4/68, 69, 122, 145, 148, 149; 7/21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 34, 35, 40, 45; 1/felleseige; 3/felleseige,

Reservatet dekkjer eit areal på ca. 380 dekar.

Grensene for reservatet går fram av kart i målestokk 1:5.000, datert Miljøverndepartementet oktober 1987. Kartet og fredingsføresegnene blir oppbevarte i Giske kommune, hos fylkesmannen i Møre og Romsdal, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet. Dei nøyaktige grensene for reservatet skal avmerkast i marka. Knekkpunkta bør koordinatfestast.

III

Føremålet med fredinga er å ta vare på eit viktig våtmarksområde med tilhøyrande plantesamfunn, fugleliv og anna dyreliv.

IV

For reservatet gjeld følgjande føresegner, jf punkta V - VI:

1. All vegetasjon i vatn og på land er freda mot all form for skade og øydelegging. Nye planteartar må ikkje innførast.
2. Alt vilt, medrekna hi, reir og egg er freda mot all form for skade, øydelegging og uturvande uroing, jf § 3 i viltlova. Jakt, fangst og bruk av skytevåpen er forbode. Hundar må ikkje sleppast lause i reservatet. Utsetjing av vilt er ikkje tillate.
3. Det må ikkje iverksetjast tiltak som kan endre dei naturgjevne tilhøva, under dette oppføring av bygningar, anlegg og faste innretningar, plassering av campingvogner, framføring av nye luftleidningar, jordkablar og kloakkleidningar, bygging av vegar,

drenering og anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forureiningstilførsler, dumping av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske plantevernmidler. Opplistinga er ikkje fullstendig.

4. Motorisert ferdsel er forbode. Bruk av modellbåtar og modellfly er forbode.

Camping, teltslagning og oppsetjing av kamuflasjeinnretningar for fotografering er forbode.

I tida frå og med 1. april til og med 31. august er all ferdsel i reservatet forbode.

V

Føresegnene i punkt IV er ikkje til hinder for:

1. Gjennomføring av militær, operativ verksemd og tiltak i sikrings-, ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltingsøyemed.
2. Slått, beiting og anna etablert jordbruksdrift i og inntil dei freda områda.
3. Vedlikehald av grøfteutlaup som er tekne tidlegare og som drenerer tilgrensande jord- og skogbruksareal, etter at forvaltingsstyresmakta er varsla.
4. Uttak av sand til eige bruk.
5. Vedlikehald av eksisterande vegar og kraftliner.
6. Fiske etter det lovverk og dei forskrifter som gjeld til ei kvar tid.
7. Motorferdsel til bruk i næringsføremål.
8. Jakt på villmink i samsvar med viltlova med forskrifter.
9. Vedlikehald av eksisterande teleliner/kablar.

VI

Forvaltingsstyresmakta, eller den forvaltingsstyresmakta fastset, kan gje løyve til:

1. Kontrollert felling av vilt når dette blir sett på som naudsynt for å hindre bestandsmessige mistilhøve mellom ulike artar eller i tilhøvet art/miljø på grunn av menneskeskapte faktorar.
2. Jakt på steinkobbe.
3. Etablering av nye grøfteutlaup for drenering av tilgrensande areal.
4. Fjerning av vegetasjon som er vertsplantar for skadeorganismer i jordbruket. Fjerning av giftplantar (også bruk av kjemiske sprøytemiddel).
5. Bygging av pumpehus, legging av leidningar for vassanlegg m.m.

VII

Forvaltingsstyresmakta eller den forvaltingsstyresmakta fastset, kan gjennomføre skjøtselstiltak i samsvar med fredingsføremålet. Det kan utarbeidast skjøtselsplan, som skal innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtselstiltaka.

VIII

Forvaltingsstyresmakta kan gjere unnatak frå fredingsføresegnene når føremålet med fredinga krev det, samt for vitskaplege undersøkingar og arbeid av vesentleg, samfunnsmessig verdi, og i spesielle tilfelle dersom det ikkje strir mot føremålet med fredinga.

IX

Forvaltinga av fredingsføresegnene er lagt til fylkesmannen i Møre og Romsdal.

X

Desse fredingsføresegnene trer i kraft straks.

8.2 *Noen bestemmelser i naturmangfoldloven*

§ 7. *(prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12)*

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

§ 8. *(kunnskapsgrunnlaget)*

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

§ 9. *(føre-var-prinsippet)*

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

§ 10. *(økosystemtilnærming og samlet belastning)*

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

§ 11. *(kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)*

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

§ 12. *(miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)*

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidlige, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

§ 48. *(dispensasjon fra vernevedtak)*

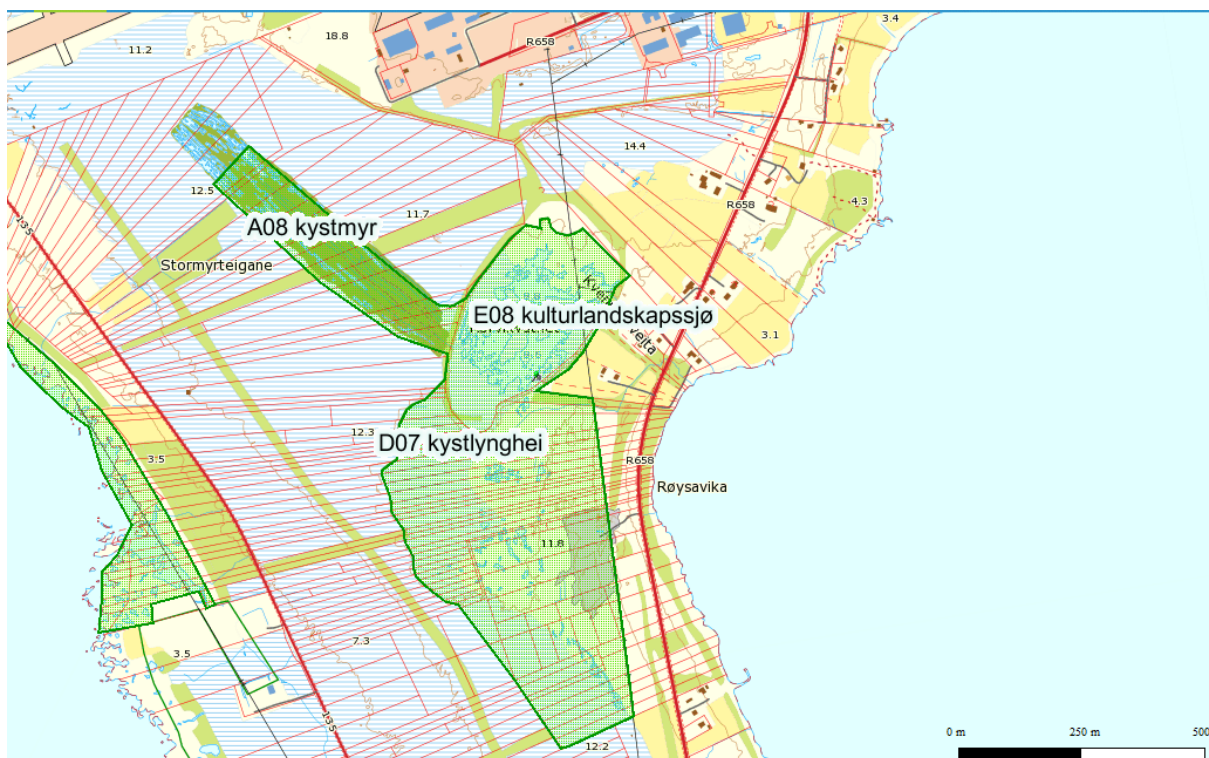
Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

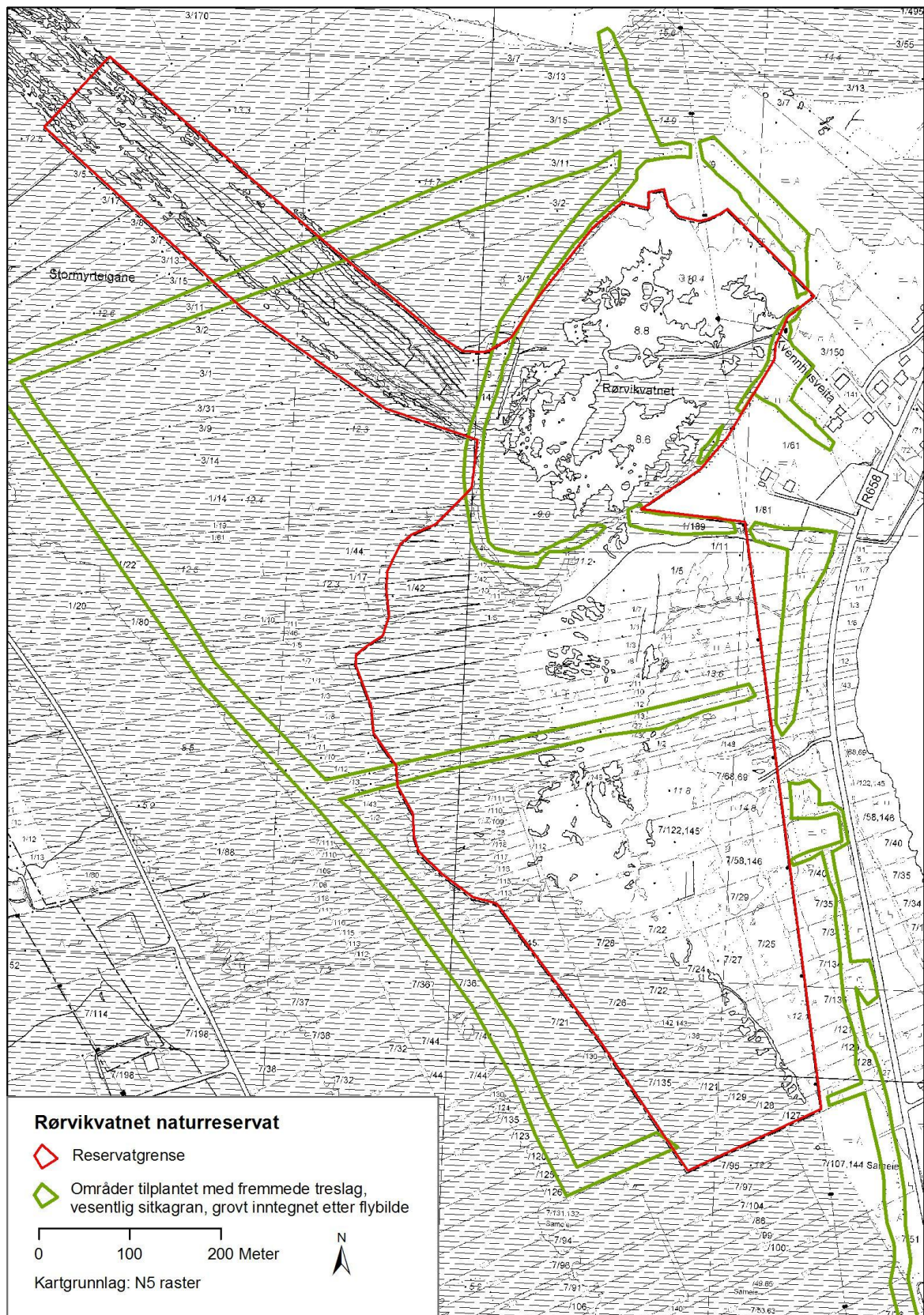
Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

8.3 Kart over naturtyper

Kartet viser en meget grov inndeling av de prioriterte naturtypene i naturreservatet. Det har gjennom dette prosjektet ikke vært mulig å gjøre videre detaljerte kartlegginger på dette, og det er nok en vesentlig sterkere overlapping mellom myr og kystlynghei enn hva som vises på kartet. Det er utarbeidet bevaringsmål for disse naturtypene i tabell 2.

8.4 Oversikt over sitkagran

8.5 Noen fugleobservasjoner i Rørvikvatnet

Hekkende og rastende fugler i Rørvikvatnet naturreservat, sortert alfabetisk etter norsk navn. H=hekking sannsynlig/mulig.

Art	Hekking	Rødlistart	Kilde	Kommentar
Bergand		VU	Folkestad 1982, Dag Holtan	Spredte observasjoner både tidligere og i dag, oftest enkeltindivider
Blåstrupe			Folkestad 1982, Dag Holtan	Regelmessig observert 1970- og 1980-tallet, utgått som hekkefugl
Brunnakke	H?		Folkestad 1982, Dag Holtan	Observeres i dag primært i trekketidene, men likevel mulig hekkefugl
Brushane		VU	Folkestad 1982, Dag Holtan	Spillplass ved vatnet fram til ca. 1985, og nå forsvunnet som hekkefugl (tidligere 2 par)
Enkeltbekkasin	H		Dag Holtan	Hekker fremdeles i myrene rundt vatnet, 2-3 par
Fiskemåke		NT	Folkestad 1982, Dag Holtan	Inntil 90 hekkende par tidligere, nå utgått som hekkefugl
Gravand			Dag Holtan	Observeres fra tid til annen på næringssøk
Grågås	H		Dag Holtan	Hekker fremdeles sparsomt i myrene vest for vatnet
Gråhegre			Egen obs.	Fremdeles vanlig å se på næringssøk, opp til 20 ind.
Gråmåke			Folkestad 1982, Dag Holtan	Inntil 3 hekkende par tidligere, nå utgått som hekkefugl
Knekkand		EN	Folkestad 1982, Dag Holtan	Sporadiske observasjoner på 1970- og 1980-tallet, kun enkeltobservasjoner
Krikkand	H		Folkestad 1982, Dag Holtan	Trolig fremdeles sparsom hekkefugl, tidligere opp til 4 hekkende par
Lappspurv			Folkestad 1982, Dag Holtan	Regelmessig observert 1970- og 1980-tallet (inntil 8 hekkende par), utgått som hekkefugl - trolig grunnet planting av sitkagran som har endret biotopen
Makrellterne		VU	Dag Holtan	Observeres fra tid til annen på næringssøk
Myrrikse		EN	Folkestad 1982, Dag Holtan	Sjeldne observasjoner tidligere, men fremdeles aktuell - ustabil opptreden i fylket for øvrig
Myrsnipe			Folkestad 1982, Dag Holtan	Regelmessig observert 1970- og 1980-tallet, utgått som hekkefugl
Rødnebbterne			Dag Holtan	Observeres fra tid til annen på næringssøk
Rødstilk			Dag Holtan	Observeres fra tid til annen, potensiell hekkefugl og 1 hekkende par før ca. 1980

Art	Hekking	Rødlisteart	Kilde	Kommentar
Sangsvane			Dag Holtan	Opp til 20 indiv. om vinteren, senest i 2009
Siland			Dag Holtan	Observeres fra tid til annen på næringssøk
Sivhøne		NT	Dag Holtan	Sjeldne observasjoner tidligere
Sivspurv	H		Folkestad 1982, Dag Holtan	Trolig fremdeles hekkende, 1-2 par
Skeiand		NT	Folkestad 1982, Dag Holtan	Regelmessig observert 1970- og 1980-tallet (3 hekkende par), utgått som hekkefugl
Småspove			Folkestad 1982, Dag Holtan	Regelmessig observert 1970- og 1980-tallet, utgått som hekkefugl (den gangen inntil 5 par)
Stjertand		NT	Folkestad 1982, Dag Holtan	Regelmessig observert 1970- og 1980-tallet (1 hekkende par), utgått som hekkefugl
Stokkand	H		Folkestad 1982, Dag Holtan	Sparsom hekkefugl, tidligere opp til 8 hekkende par
Storspove	H	NT	Folkestad 1982, Dag Holtan	Muligens 1 hekkende par, samme nivå som tidligere
Strandsnipe	H?		Dag Holtan	Sparsom og mulig ustabil hekkefugl
Svømmesnipe			Folkestad 1982	Regelmessig observert 1970- og 1980-tallet, utgått som hekkefugl
Taffeland			Folkestad 1982	Spredte enkeltobservasjoner fram til ca. 1980
Toppand			Folkestad 1982, Dag Holtan	Mulig hekkende før ca. 1980, men mest spredte enkeltobservasjoner
Tornirisk	H	NT	Dag Holtan	Hekkefugl ved vatnet de seneste 25 år
Tyvjo		NT	Folkestad 1982, Dag Holtan	Trolig forsvunnet som hekkefugl. Det var en koloni ved vatnet på 1970- og 1980-tallet med opp til 20 par, noen obs. i 2008 og potensiell reetablering
Vipe		NT	Folkestad 1982, Dag Holtan	Tidligere 1 hekkende par, nå utgått som hekkefugl

8.6 *Planteliste*

Plantelista er etter Frøland (2007), med tillegg for funn av nye arter i 2008-2010.

Andemat	Fuglevikke	Krypsiv	Rome	Storfrytle
Bjønnekam	Følblom	Kvitmyrak	Rose-art	Stri kråkefot
Bjønnskjegg	Geitsvingel	Kvitveis	Rundskolm	Sveltstarr
Bjørk	Gjeldkarve	Kvit nøkkerose	Rundsoldogg	Svensk asal
Blokkebær	Gran	Kvitlyng	Ryllsiv	Sølvbunke
Blåbær	Gress-stjerneblom	Kystgriseøre	Rynkerose	Sølvvier
Blåkløkke	Gøftesoleie	Kystmyrklegg	Rødkløver	Teiebær
Blåknapp	Grønnstarr	Kysttjønnaks	Rødsvingel	Tepperot
Blåstarr	Gråstarr	Lappvier	Røsslyng	Tettegras
Blåtopp	Gulaks	Loppstarr	Sandstarr	Tjønna
Bukkeblad	Gullris	Lyssiv	Selje	Tjønngras
Dikesvineblom	Gåsemure	Mannasøtegras	Sisselrot	Torvull
Dikevasshår	Heiblåfjør	Markfrytle	Skogmarihand	Tranebær
Duskull	Heifrytle	Marikåpe-art	Skogsiv	Trådsiv
Dvergbjørk	Heisiv	Marinøkkel	Skogsnelle	Tusenblad
Dvergjamne	Heistarr	Mjuk kråkefot	Skogstjerne	Tusenfryd
Einer	Hesterumpe	Mjuskivaks	Skrubbær	Tvebostarr
Elvesnelle	Hundegras	Mjødurt	Slåtestarr	Tyttebær
Engfiol	Hundekvein	Molte	Smalkjempe	Vanlig arve
Engfrytle	Jåblom	Myrfiol	Smalsoldogg	Vassarve
Engkarse	Kjerteløyentrøst	Myrhatt	Smyle	Veikveronika
Englodnegras	Klokkelyng	Myrklegg	Småblærerot	Vendelrot
Engsoleie	Knappsiv	Myrmaure	Småengcall	Vill-lin
Engsyre	Knegras	Myrmjølke	Småpiggnopp	Ørevier
Finnskjegg	Kornstarr	Myrsauløk	Småsivaks	Åkersnelle
Fjelløyentrøst	Krekling	Myrtistel	Stjernestarr	
Flaskestarr	Krypjonsokkoll	Paddesiv	Stolpestarr	
Flekkmarihand	Krypkvein	Rogn	Storblåfjør	

8.7 Tiltak i Rørvikvatnet naturreservat 2012-2016

Tiltak	Prioritet	Utførende aktør	Kostnad i kr.	Finansiering	Frister	Merknader
Beskytte sandsvalelokaliter i grustaket	1	FM/SNO grunneier			Løpende	Unngå sanduttak som skader sandsvalekolonien på kort og lang sikt
Fjerne spredt sitkagran i sandtaket og øst for vannet	2	SNO, gr.eier, entreprenør	75.000,-	1426.31.1	2014	
Telling av hekkende fugl	2	SNO/organisasjon	10.000,-		Årlig	
Fornye informasjonstavla	2	FMMR	5.000,-	1426.31.1	2013	
Lage informasjonsbrosjyre	2	FMMR				Felles med andre områdene i Giske kommune
Utrede mudring/tiltak for å øke vannspeilet på Rørvikvatnet	2	FMMR	100.000,-	1426.31.1	2014	
Fjerne tverrgående belte med sitka og bergfuru nord for sandtaket	2	SNO, gr.eier, entreprenør	200.000,-	1426.31.1	2015	
Skjømte lebelte i delområde 3 sør og vest for Rørvikvatnet	3	SNO, gr.eier, entreprenør	300.000,-	1426.31.1	2016	Svært dårlig grunn, tiltaket kan kombineres med evt. mekaniske uttak av masser i Rørvikvatnet. Må tilpasses skjønnsforutsetninger.
Åpne vannspeil på Rørvikvatnet tilsvarende 10 da	3	SNO/entreprenør			??	Kan bli kostnadskrevende

8.8 *Saksbehandling av forvaltningsplanen*

8.8.1 *Høring*

Forvaltningsplanen har vært på høring til grunneiere, organisasjoner, næringsaktører og forvaltningsorgan i tida fra 14.05. til 30.06.2012. Høringa ble kunngjort i Sunnmørsposten og Øy-Blikk, og planen har ligget ute på nettet. Det ble holdt informasjonsmøte på Giske Rådhus 04.06.2012, og samme dag ble Giske formannskap orientert om planen. Det kom 4 skriftlige uttalelser til planen, og det kom noen synpunkter på folkemøte 04.06.2012.

Møre og Romsdal fylkeskommune har ingen merknader til planen.

Kåre M. Rørvik viser til de mange verneverdiene i naturreservatet, både våtmarksfugl og andre arter. Han ønsker å spare den delen av lebeltet som fungerer som hekkeplass, og vil at det fremdeles skal kunne drives jakt på hjort og rådyr. Han registrerer at vannet gror igjen.

Lars Inge Sæther er grunneier nedstrøms Rørvikvatnet og er imot evt. oppdemming av dette vatnet da det vil føre til heving av grunnvannsspeilet for tiliggende areal som bl.a. jordbruksarealet på eiendommen. Dette vil medføre økt problem for tilkomst med landbruksmaskiner og økt slitasje på marker. Han har også sett økning i fukt i kjeller på bolighus på eiendom i periode med oppdemming. Sæther støtter andre tiltak som fjerning av fremmede treslag som har hatt en stor vekst både i størrelse og i antall. Kraftselskapet må rydde opp att etter seg fra de sagde ned trær i kraftlinjetraséen. Han støtter også en evt. utmudring som vil øke arealet på selve vannet, under forutsetning av at anleggsmaskiner for dette kan fraktes til og fra vatnet uten at dette påfører skader på tiliggende eiendom.

Odd Christian Stenerud forpakter jorda til Sæther og viser til at det er et svært vått område opp mot Rørvikvatnet. Ved ei evt. heving av vatnet vil det meste av arealet bli så vassjukt at det vil være vanskelig å høste.

8.8.2 *Fylkesmannens vurdering*

Fylkesmannen ser det som viktig å kunne hindre gjengroing i området med fremmede treslag. Skjøtselen av lebeltene må ta hensyn til dette, og nedhogging vil være aktuelt de fleste steder. Igjensetting av delområder for hekking av ulike fuglearter kan være aktuelt. Her må man se leplantinger i reservatet i sammenheng med bestander utenfor.

Ved en restaurering av Rørvikvatnet som gir en større vannflate, så skal ikke dette gi ulemper for tiliggende eiendommer. Oppdemming må evt. gjøres slik at grunnvannsspeilet ikke heves nedenfor vatnet. Mudring kan derfor være mer aktuelt, evt. en kombinasjon av disse. Man må unngå at det dannes store flak med flytetorv.

8.8.3 *Direktoratets vurdering*

Direktoratet for naturforvaltning presiserer DN at motorferdsel i forbindelse med drift av tekniske anlegg som kraftlinjer, vedlikehold av grøfteutløp og uttak av sand krever dispensasjon fra verneforskriften. Direktoratets endringer er tatt inn i planen.